

Predikacio – 2016.marc.20. (virágvasárnap)

Lec.: Lk 19,28-40

28

És ezeket mondván, megy vala elől, felmenvén Jeruzsálembe.

29

És lőn, mikor közelgetett Béthfágéhoz és Bethániához, a hegyhez, mely Olajfák hegyének hívatik, elkülde kettőt az ő tanítványai közül,

30

Mondván: Menjetek el az átellenben levő faluba; melybe bemenvén, találtok egy megkötött vemhet, melyen soha egy ember sem ült: eloldván azt, hozzátok ide.

31

És ha valaki kérdez titeket: Miért oldjátok el? ezt mondjátok annak: Mert az Úrnak szüksége van reá.

32

És elmenvén a küldöttek, úgy találák, amint nekik mondotta.

33

És mikor a vemhet eloldák, mondának nekik annak gazdái: Miért oldjátok el a vemhet?

34

Ők pedig mondának: Az Úrnak szüksége van reá.

35

Elvivék azért azt Jézushoz: és az ő felsőruháikat a vemhére vetvén, Jézust reá helyezteték.

36

És mikor ő méne, az ő felsőruháikat az útra teríték.

37

Mikor pedig immár közelgete az Olajfák hegyének lejtőjéhez, a tanítványok egész sokasága örvendezve kezdé dicsérni az Istent fenszóval mindazokért a csodákért, amelyeket láttak;

38

Mondván: Áldott a Király, ki jó az Úrnak nevében! Békesség a mennyben, és dicsőség a magasságban!

39

És némelyek a farizeusok közül a sokaságból mondának néki: Mester, dorgáld meg a te tanítványaidat!

40

És ő felelvén, monda nékik: Mondom néktek, hogyha ezek elhallgatnak, a kövek fognak kiáltani.

41

És mikor közeledett, látván a várost, síra azon.

42

Mondván: Vajha megismerted volna te is, csak e te mostani napodon is, amik néked a te békességedre valók! de most elrejtettek a te szemeid előtt.

43

Mert jönnek reád napok, mikor a te ellenségeid te körülted palánkot építenek, és körülvesznek téged, és mindenfelől megszorítanak téged.

44

És a földre tipornak téged, és a te fiaidat te benned; és nem hagynak te benned követ kövön; mivelhogy nem ismerted meg a te meglátogatásodnak idejét.

Text.: Lk 19,41-44

Virágvasárnap, Jézus Jeruzsálembé való bevonulását ünnepeljük. Jézus szenvedése előtti történetek egy folyamatosan fejlődő vonulatban vannak és ahogy haladnak az események a Golgota felé, úgy nő egyre a feszültség. Nagyon lényeges utolsó utasítások, intések és búcsúbeszédetek találhatók az előző néhány fejezetben is már. A passió előtt pedig az utolsó ítéletről van szó. Az utolsó ítéletnek egyik fontos szakasza, Jeruzsálem pusztulása. Amit itt Jézus megjövendöl, mintegy válaszként az Őt el nem fogadó (valószínűleg jeruzsálemi) farizeusok Jézussal szembeni fellépésére („utasítsd rendre a tanítványaidat” – akik hozsannáznak és a Béke Királyaként tisztelik Jézust). Akik a gyerekekkel és a vidékről a páska ünnepére Jeruzsálembé jövő néppel ellentétben nem fogadják el Jézus Isteni és Messiási mivoltát.

A továbbiakban virágvasárnap eseményeit helyezzük el az adott korban és vonunk párhuzamokat a jelennel.

1. A Jeruzsálemi bevonulás szimbolikája.

A számár. A számár, a béke és az építő szolgálat jelképe. Szemben a fehér paripával, mely a dicsőség jelképe. Egy vonuló királytól nem a számár, hanem a

fehér lovon való vonulás várható el. Tehát, ha Jézus királyként érkezik, akkor a fehér lovat kell választania. Ezzel az akkor nagyon is élő elvárással szemben (ui. az akkori zsidók között felfokozott politikai Messiás-váradalom élt, aki az ő elgondolásuk szerint, megszabadítja Izraelt a római hatalomtól): Jézus utasítja tanítványait, hogy egy meghatározott faluból és gazdától hozzák el az ott talált megkötözött szamarat. Érdekes, hogy nincs megnevezve sem a falu, sem a gazda. A szamarat el kellett hozni egy ismeretlen helyről, ismeretlen emberektől. A tanítványoknak sok kérdésük lehetett, a szamár elhozatalával kapcsolatban (Miként engedik el a szamár gazdája a szamarat? Micsoda felelet, hogy az „Úrnak van szüksége rá”? Miért kell ez a szamár? stb.). De a logikus kérdések ellenére: megtették amit Jézus kért, elhozták a szamarat. Így, a tanítványok engedelmissége miatt lett a szamár itt is Jézus békességének a jelképe. → A békesség gyakran olyan irányból jön, amelyből nem is gondoljuk. Olyan ember, szolgálat, tevékenység jelenti majd a békességet a számunkra, amelyre a legkevésbé számítunk, csak Jézus mutat rá. Ha megtesszük amit Jézus kér, még ha az a mi számunkra érthetetlen is, az az engedelmisség békességet jelent. Az engedetlenségben mindig békételenség és örlődő nyugtalanság van. Ezért, ha megértesz valamit az Istentől, azt ne halogasd megtenni. Még ha nem érted, ha áldozattal is jár, az a te békességed előre elkészített forrása. A békességforrások általában rejtettek, de elkészítettek. Csak Jézus tud rájuk mutatni, de teneked kell elvenni. A békességteremtéssel lehetsz a virágvasárnapi Jézusnak, a békesség fejedelmének a munkatársa. A te békességteremtésednek a mechanizmusa: az engedelmisség. Amire Jézus rámutat, hogy vedd el, tedd meg, azt megteszed, elveszed. Még akkor is, ha érthetetlen, vagy kínos. Pl.: Volt egy kétgyerekes dolgozó családanya. Banki adóságuk volt. Két fizetésből sem tudták a részleteket törleszteni. A férj szinte soha nem volt otthon. Ez így együtt nagyon megviselte a házastársi és a szülői kapcsolatot is. Nem voltak jóban a férjjel. Aztán jött a harmadik gyerek. A férj és a feleség megállapodott, hogy elvétetik. A nő borzalmas lelkiismeret furdalások közepette befeküdt a kórházba. A kórházi ágyon nem bírta tovább és épp a beavatkozás előtt döntött úgy, megtartja a gyereket. Hangosan kiáltotta: „megtartom”. Az elmondása szerint, akkor valami hatalmas békesség lett úrrá rajta. Ami mellett eltörpült a pénztelenség, meg az emberek véleménye, de még a férjjel való feszültség is. Aztán megszületett a gyerek (már egy éves), de az a békesség, melyet a nő a döntésnél élt át, azóta is megmaradt. S ez a béke áterjedt a házassági kapcsolatra és az anyagiakra is. Csak merni kellett elvenni azt, amire Isten mutatott.

Jézus szamárháton. Jézus itt kiábrázolja küldetése lényegét, mely a legfelsőbb szintről, az mennyei angyalok által megszólal a születésénél: Jézus békességet hoz („dicsőség a magasságos mennyben az Istennek és a földön békesség és az emberekhez jóakarát” - 2,14; itt párhuzamban: „a mennyben békesség és a dicsőség a magasságban” - 38/b). Az Evangéliumával, a római

polgárokat megcélzó Lukácsra jellemzően, itt egy szembefordulás található az akkori római birodalom legitimációs propagandával, mely a „a római béke”, a „pax romana” hangoztatásával hitelesíti a hódításait és próbálja elfogadtatni magát a meghódítottakkal (ha Róma fennhatósága alatt lesztek, lesz fizikai és anyagi biztonságotok, jóléteket, fejlődéseket; tehát mindent megkaptok, amit egy ember kívánhat; a római katonák is csak azért hódítanak, hogy a jóléteket, a fejlődést és a kultúrát, tehát a „római békét” elvigyék a meghódított területekre, tehát jót tesznek a hódításokkal; a fejlődésnek pedig nem állhat senki ellene, tehát a fejlődést jelentő római terjeszkedésnek sem állhat senki ellene, különben elsodorja a birodalom és a történelem ítélete). Ezzel a propagandával szemben: Lukács itt hangsúlyozza, hogy nem Róma, hanem Jézus hozza el a békességet (Lukácsra jellemző ez a történelemszemlélet, hogy a Krisztus eseményt és az Egyházat a történelembe helyezi el, már Jézus születését is az akkori kor jelenségeihez és uralkodóihoz mérten határozza meg (Augusztus, Ciréneus, császári rendelet) a történelmet az Egyház szolgálati- és életterének tüntetve fel. Tehát (a sajátosan lukácsi) üzenet a történelem felé: Jézus hozza el a történelemnek a békességet; a történelemnek a leginkább Jézusra van szüksége; aki Jézus hódításának, mint az igazi békének és fejlődésnek ellenáll, azt elsodorja az igazi végítélet. Jézus, a hozsannázó gyerekek és tanítványok élén, úgy mint a római hadvezérek légióik élén, diadalmasan bevonul a meghódított városba, Jeruzsálembe. Mint a római seregek a római békét, győzelmet és jóléteket hozó tudatban, úgy Jézus a valódi és nem ideiglenes földi és politikai békét és győzelmet hozó tudatban vonul Jeruzsálembe. Ha elfogadja a város Jézust, a Békesség Fejedelmét, akkor tudja betölteni az igazi küldetését: a béke forrásaként a békesség árasztását. Mert Jeruzsálem nevének jelentése: a béke városa. Tehát a számárháton bevonuló Jézus Jeruzsálemet a küldetése végrehajtására alkalmassá akarja tenni. → Jézus ma is az igazi békességet hozza. Nem a politikától, pénztől, emberektől, hanem Jézustól lesz a békességünk. A mi küldetésünk is: a békesség teremtés.

Pálmák és ruhák. Több nyelven, a „pálmák vasárnapja” néven ismerik a virágvasárnapot, utalva arra, hogy a számárháton Jeruzsálembe bevonuló Jézus elé az ünneplő emberek palmaágakat tettek, mint a hatalom elismerését, s többen ruhájukat terítették Jézus elé, mint az alázat és hódolat jelképét. Ezzel a magatartással (pálmák és ruhák; Lk –nál, a békesség nem politikai, hanem személyes hódolat jellegét kiemelve a ruhák vannak kiemelve), a Jézussal szembeni helyes magatartás van kiábrázolva: 1) Pálmák által lett önként elismerve Jézus Messiási és Királyi címe. Szemben a római hódítással, amely erőszakkal ismerteti el az uralkodást. A pálmák személyesen teszik uralkodóvá a számár által kiábrázolt békességet („királlyá Jézust koronázzátok”). Szemben a fehér lóval, amely magába hordozza a dicsőséget és nincs szüksége az önkéntes elismerésre. Mert a szamarat igavonásra is lehet használni, de a fehér ló csak a parádékra való. A számár csak annak lesz uralkodói jelkép, aki azt elismeri, de

annak valóságos uralkodó lesz. → Jézus békessége akkor lesz személyesen is valós, ha azt az ember önként elismeri, s ezt a békességet teszi uralkodó eszmévé. 2) Ruhák a földön. Az alávetettséget és az alázatot fejezik ki. Önkéntes alávetettség. Szemben az erőszakos hódítással. → Akkor érvényesíti Jézus a békességet, ha önként vetjük alá magunkat a hatalmának. A Jézussal való helyes viszony, csak a tökéletes kiszolgáltatottságban lehetséges. Csak az önmagukat teljesen kiszolgáltatók kapják meg a békességet.

2. Beteljesedett prófécia. Kr. u. 70 –ben, Jézus jövendölése szerint elpusztult Jeruzsálem. Egy Títusz nevű római hadvezér (ki később római császár lett) porig rombolta a várost. A város lerombolásának a hódító rómaiak számára mérvadó emberi oka: a zsidók folytonos lázongása a római fennhatóság ellen. Ui. az akkor erősödő birodalom nem tűrhette, hogy egy kis tartomány ellenállhasson a világuralomra törő terjeszkedésének. A város lerombolását az események együttállása tette lehetővé: 1) zsidó oldalról: a zsidók a túlfeszítették a húrt, mert Krisztus halála utáni időszakban egy, a rómaiak megszállásával szembeni, szervezett ún. Barcoha lázadás tört ki (melynek nagy valószínűséggel, az előkészítő folyamatában részt vett az a Barabás, kit Krisztus helyett engedtek szabadon); 2) római oldalról: a Római birodalom ebben az időben, már elég erősnek érezte magát, hogy ne csak elpusztítsa az ellenállás gócpontját és leverje a lázadást, de a) fel is számolja az ellenállást; b) felszámolja az ellenállás utánpótlását; c) minden lázadónak példát statuáljon (hirdetvén: így járnak, akik Róma ellen lázonganak). Az események ilyen együttállása lehetővé tette, hogy Jeruzsálem ellen vonultak a római seregek és porig rombolták a várost (ugyan azzal a módszerrel bevéve, mint amit Krisztus megjövendöl: töltést emelve a városfal felé; erről a módszerről terjedt el a mondás: „a rómaiak ásóval hódítanak”). Lerombolták a Jeruzsálemi, Salamon király által épített, Nagy Heródes által továbbfejlesztett templomot is. A templomból mára egy falrész maradt, az ún. Sirató fal, s ehhez járnak imádkozni mai napig is a zsidók. → Figyelmeztetés és biztatás Isten mindenkorai Egyházának egy ilyen beteljesedett prófécia. 1) Figyelmeztetés: tisztának kell maradni, mert, minden prófécia beteljesedik. Pl. Jézus megígérte, hogy a történelem végén visszajön és erre lehet számítani. 2) Biztatás: érdemes kitartani, mert Isten minden ígérete beteljesedik, a külső körülménytől függetlenül.

3. Jeruzsálem pusztulásának valóságos, Isteni oka: Jeruzsálem elhagyta küldetését. Küldetése: békességet teremteni és árasztani (Jeruzsálem jelentése: a béke városa). E helyett a templom nem imádság háza, hanem kufárkodás területe. Mert a zarándokoknak árulták az áldozati állatokat, váltották a templomban elfogadható szent sekelre a különböző

pénznemeket. Pont azon a helyen, ahol a pogányoknak az udvara volt, a misszióknak a területe. Ahonnan az egész világ felé ki kellett, hogy induljon az Isten békessége. Így nem töltötte be a város és a templom a béke forrásának küldetését. A farizeusok, mint az akkori zsidó társadalom képviselői, szemben a hozsannázó tömeggel, nem fogadták el Jézust, mint a Béke Királyát. Pl.: Felszólítják Jézust, hogy hallgattassa el az Őt Messiáskirályként ünneplő tömeget. Erre válaszként mondja Jézus a Jeruzsálem pusztulásáról való prófeciát. Mert ha elutasítják a farizeusok Jézust, az igazi Békességhez, akkor Jeruzsálem romokban fog heverni. S akkor a romok fognak majd tanúskodni, hogy Jézus igénye a Messiási tisztségre jogos volt, s e legfőbb jogosságot el nem ismerve, jogtalanná vált a város léte (Jézus válasza a farizeusoknak, hogy „ha ezek elhallgatnak a kövek fognak kiáltani”, egy fenyegetés; ui. nem fogadják el Jézus királyságát, akkor a Jeruzsálem pusztulása után csak kövek maradnak és azok tanúskodnak Jézus királyi mivoltáról). Ez az Isteni ítélet mutatkozott meg a város lerombolásával.

A történelem, Isten eszköze. Jeruzsálemben, az ország függetlenségének az elvesztésével és a város pusztulásával egy Istenítélet sepegt végig. Aminek csak öntudatlan eszköze volt a Római Birodalom és Títusz. → A népünknek, még ha fájdalmas is, de meg kell értenie (vagy a reformáció után újrafelfedeznie), hogy a Mohács óta önállóságunktól megfosztó, mindig más formában megnyilvánuló de idegen hatalom, Istennek, a történelem Urának eszköze. Pl.: A 16. sz.-ban, a magyar reformáció korában úgy tekintettek a törökre, mint Isten ostorára, kiket az Isten a bűneink miatt tett a nyakunkba. Így nem alkudtak meg a hatalommal, de Isten akarataként fogadták azt el. Tehát az elnyomás okát, nem az elnyomókban, mint eszközökben kell keresni, hanem magunkban és Isten akaratában.

Jézus azzal indokolja a jeruzsálemi bevonulása után a város pusztulását, hogy nem ismerte fel a meglátogatása idejét. Jézus, virágvasárnap, a béke fejedelmeként vonult a városba, aki által lehet csak igazán a béke küldetését betölteni. Egyetlen lehetősége lett volna az Isten akaratát elferdítő farizeusi városnak, hogy ismét Jeruzsálem, a békességet árasztó béke városa legyen: a virágvasárnapi Békesség Fejedelmének, Jézusnak az elfogadása. De Jézust elutasítva, elutasították a küldetésben való megújulást és nem tudják küldetésüket betölteni. → Ha egy hatalom elveszíti legitimitását, azt nem érdemes követni, hanem azt meg kell dönteni. A legitimitását, az az elv jelenti, amely által a hatalmat szerezte, mert annak a rendező elvnek a megvalósítása érdekében adtak, vagy szavaztak neki bizalmat. Ez az elv, úgy világi, mint Egyházi szempontból komoly figyelmeztetés. 1) Világi szempont: Ha egy világi hatalom nem tudja az alapvető emberi igények megélését biztosítani, annak nincs létjogosultsága, azt a hatalmat meg kell dönteni (jelenlegi alapvető emberi

igények: kibontakozási szabadság – személyes képességeim és kultúráim és nyelvem kibontakozhat és fejlődhet; a kiszámítható létbiztonság – megélhetést jelentő fizetések, a világ minden pontján védelem; az emberi tartás – mindenhol büszkén vállalhatom, hogy annak a rendszernek a szolgálatában állok; közösség – tudom, hogy kihez tartozok); 2) Egyházi szempont: Ha az Egyházunk adott megjelenési formája nem tudja a Lélek gyümölcsét teremni, az Evangéliumot érthető módon továbbadni, az emberi problémákat megoldani, az Egyházunk azon megjelenési formájának nincs létjogosultsága és Isten (mint a gazda a terméketlen gyümölcsfát) ki fogja vágni („A Lélek gyümölcse pedig: szeretet, öröm, békesség, türelem, szívesség, jóság, hűség, szelídség, önmegtartóztatás” – Gal 5,22-23). Felül kell vizsgálni, hogy mennyire tudjuk betölteni a küldetésünket. Az Egyházunk mennyire tudja az emberi problémákat megoldani (bűnkérdés, családi gondok, erkölcsi válság, értékválság, gazdasági válság, asszimiláció, generációs feszültségek stb.). Ha az Egyházunknak ez a formája meg tudja oldani ezeket a kérdéseket, akkor van létjogosultságunk, ha nem, akkor más Egyházmegélési módot kell kialakítani.

A virágvasárnap üzenete: A békességünk egyedül Jézusban van. A tágabb és szűkebb világunknak Jézusra van a legnagyobb szüksége. Ha nem fogadjuk el Jézust, mint az igazi Békességet és Fejlődést, akkor elsodor az ítélet. Elfogadni Jézust, mint békesség fejedelmét úgy lehet, ha elismerjük uralmát (pálmák) és magunkat Neki szolgáltatók ki (ruhák).